

Dokument nr. 8:112

(2005-2006)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud

Forslag fra stortingsrepresentantene Anders Anundsen, Jon Jæger Gåsvatn, Åse M. Schmidt og Bård Hoksrud om etablering av en ordning med fritt skolemateriell for elever i videregående skole som bok- og materialkort

Til Stortinget

BAKGRUNN

Elever i videregående skole betaler mellom 2 000 og 10 000 kroner for skolemateriell i året. Det er svært høye materiellkostnader på enkelte yrkesfaglige linjer, og kopi- og papiravgiftene er stadig økende. Prisen på skolebøker er fortsatt svært høy, og det er mange elever i videregående skole som faller utenfor de ordinære stipendordningene fra Statens lånekasse for utdanning.

I flere valgkamper har det vært sterkt politisk fokus på at elevene i videregående skole skal ha gratis skolegang. I skoledebatter over hele landet har mange partier foreslått elevenes materiellkostnader fjernet. Det er imidlertid ingen partier som har evnet å få til en varig ordning som ivaretar valgløftene gjennom flere år, til tross for enkelte forsøk.

Regjeringen Stoltenberg I innførte en utlånsordning i 2000. Denne ble fjernet av regjeringen Bondevik II mot et vesentlig forbedret bokstipend gjennom Statens lånekasse for utdanning.

Regjeringen har i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006) nå varslet at den vil komme tilbake til Stortinget med forslag om hvordan en skal oppnå en tilfredsstillende ordning for å sikre elevene i videregående skole gratis skolegang. Imidlertid er forslagsstillerne kjent med enkelte av erfaringene som ble gjort i forbindelse med innføringen av en begrenset

utlånsordning for skolebøker i 2000. Ordningen viste seg å være lite vellykket, både fordi den var begrenset i omfang, og fordi den medførte at elevene måtte levere bøkene tilbake til skolen. Brukte bøker blir fort slitt. Bøkene blir videre et lite hensiktsmessig arbeidsverktøy for elevene, fordi de må leveres tilbake uten understrekninger, uthevinger eller andre innskripsjoner. Det er en utstrakt studiemetodikk å bruke bøkene aktivt ved innarbeiding av ulik type. Videre vil innlevering naturligvis ha som konsekvens at elevene ikke kan benytte disse i forbindelse med yrkesutøvelse senere i livet.

Utlånsordningen fra 2000 var også begrenset til kun å gjelde bøker. Særlig yrkesfaglige elever har behov for en rekke praktiske verktøy og utstyr til bruk i sin utdanning, og det er nødvendig å sikre disse elevene samme rett til gratis utdanning som elever på allmennfaglige studieretninger.

En utlånsordning sikrer heller ikke prinsippet om fritt bokvalg. Dette prinsippet er viktig, både for å sikre konkurranse om produksjonen av best mulig skolebøker og fordi elever har ulike preferanser for valg av skolebøker. Det er ofte stor forskjell i den pedagogiske tilnærmingen i ulike lærebøker, og det er viktig at elevene kan velge de lærebøkene som gir den enkelte elev best mulig læringsutbytte.

Ordningen med utlånsbøker fører også til en redusert utvikling av lærebøker, særlig med hensyn til oppdateringer og fornyelse. Det vil etter forslagsstillerne mening bidra til å redusere antallet lærebokforfattere og derigjennom kvaliteten på lærebøker generelt, både fordi oppdateringer uteblir, men like mye fordi konkurransen mellom forfatterne i stor grad vil utebli. Innkjøp av nye lærebøker kan fort bli salderingspost ved de enkelte skolene hvis skolene selv står for innkjøpsordningene. Skolen kan stå overfor vanskelige prioriteringer mellom undervis-

ningstimer eller undervisningsmateriell. Etter forslagsstillerens mening vil elevene tape totalt sett på en slik ordning, særlig på lang sikt.

Forslagsstillerne er videre kjent med at en rekke aktører er opptatt av at en tar i bruk erfaringene med den forrige utlånsordningen og vurderer en annen ordning for elevene i form av en ordning med stipend og bokkort (jf. brev av 19. januar 2006 til Kunnskapsdepartementet fra Elevorganisasjonen, Den norske Forleggerforening, Den norske Bokhandlerforening, Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, HK media og Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening).

Forslagsstillerne mener en utlånsordning bør være uaktuell politikk tatt ovenstående i betraktning. Forslagsstillerne vil be Regjeringen innføre en ordning med bok- og materialkort som gir elevene en rekvisisjon på konkrete bøker i henhold til pensumliste og konkret utstyr i henhold til en materialliste. Det må etableres kontrollordninger som hindrer misbruk

av en slik ordning. På denne måten vil en sikre at alle får tilgang til nødvendige bøker og utstyr, samtidig som eleven selv velger leverandør. Dette sikrer et forsvarlig tilbud av skolebøker og skoleutstyr gjennom fri konkurranse og valgfrihet for eleven. Ordningen kan kombineres med krav om tilbakelevering av bøker og utstyr ved avbrutt skolegang eller misbruk av ordningen.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige forslag for etablering av en ordning med bok- og materialkort, som sikrer elever i videregående skole gratis skolemateriell.

11. september 2006